

EDÍCIA
SKUTOČNÝ PRÍBEH

Zvony Nagasaki

Takaši Nagai

Zvony Nagasaki

Takaši Nagai

SPOLOK
SVÄTÉHO VOJTECHA
TRNAVA 2025

© Spolok sv. Vojtecha – Vojtech, spol. s r. o., Trnava 2025
ISBN 978-80-8161-700-3

OBSAH

Prvá kapitola

Bezprostredne pred nešťastím /9

Druhá kapitola

Bomba /15

Skaza bezprostredne po výbuchu /18

Tretia kapitola

Pomoc /35

Noc /49

Sila atómovej bomby /53

Zranenia po výbuchu /64

Záchranný tábor na hore Micujama /70

Choroba z ožiarenia /88

Liečba chorôb z ožiarenia /95

Návštevníci v chatrči /97

Zvony na atómovej pustatine /107

PRVÁ KAPITOLA

Bezprostredne pred nešťastím

Deviatego augusta dvadsiateho roku éry Šówa vyšlo slnko spoza hory Konpira tak ako obvykle a prenádherná štvrť Urakami privítala svoje posledné ráno. Strechy budov obchodnej štvrte lemujúcej hlavnú triedu sa ponárali do fialových odleskov vzdialeného ústia mora, kým z komínov tovární na všakovaké zbrane zaplňujúcich rovinu pozdĺž rieky sa valili kúdole bieleho dymu. Terasovité políčka so sladkými zemiakmi sa ligotali rosou a z kuchýň domov obytnej štvrte na kopcoch pokojne vystupoval dym, ľahostajný k zhonu príprav rannej ryže, ktorý sa odohrával dolu pod ním.

V neďalekej katedrále, najväčšej na Ďalekom východe, sa zástupy veriach odetých v bielych šatách modlili za odpustenie hriechov celého ľudstva.

Prednášky na lekárskej fakulte v Nagasaki sa ako vždy začínali presne o ôsmej. Podľa nariadení Národného dobrovoľníckeho zboru si aj lekári mali plniť vojenské povinnosti, preto boli v každom seminári, laboratóriu či nemocničnom oddelení zorganizované zdravotnícke záchranné oddiely so špecializovaným poslaním. Profesori aj študenti, všetci svorne odetí v uniformách protileteckej obrany a opásaní zdravotníckymi taškami prvej pomoci, boli pohrúžení do štúdia, výskumu a liečby pacientov. V prípade núdze mohli byť okamžite nasadení na pomoc obetiam bombardovania. Prešli si tým už mnohokrát. Ani nie pred týždňom zasiahla budovu

univerzity bomba, traja študenti na mieste zomreli a asi tu-
 cet bolo zranených. Vďaka úsiliu zdravotníckeho personálu
 a študentov nebol vtedy našťastie zranený ani jeden pacient
 lôžkového oddelenia. Univerzita si postupne navykala na voj-
 nové zverstvá. Znenazdania zazneli sirény. Davy študentov
 sa vyvalili z prednáškových sál na hlavnú chodbu nemocni-
 ce a rozutekali sa na určené stanovištia. Velitelia behali po
 chodbách a do megafónov kričali rozkazy. Dnes zrejme dôj-
 de k ďalšiemu rozsiahlemu bombardovaniu južného Kjúšú.
 Sirény leteckej obrany neustále ryčali. Keď sme zodvihli zrak,
 oslepili nás vysoké mraky na rannej oblohe, ostro presvie-
 tené slnečnými lúčmi. Nepriateľské stroje sa už pravdepo-
 odobne blížia. Neviditeľné zvukové vlny sirén, ktoré sa jedna
 po druhej rozozvučali po celom meste, nám začali driapať
 uši. *My predsa veľmi dobre vieme, o čo ide! Tak s tým prestaňte!*
Zvuk je taký surový, že si musíme zapchávať uši! Prestaňte s tým
konečne! Vonkoncom nejde o zvuk, ktorý by nám dodával odvalu.

Kvety myrty boli sfarbené do úplnej červene, rovnako aj
 kvety oleandra. Kvety kany mali farbu celkom ako krv.

V ich tieni boli pri hlavnom vchode do budovy s nosidla-
 mi pre zranených zoradení študenti prvého ročníka. Ďalší sa
 krčili v bombovom kryte, pripravení vyraziť v správny čas.

„Kedy sa táto prekliata vojna konečne skončí?“ prehovoril
 nahlas študent, ktorý prišiel do Nagasaki z Kagošimi. Vzä-
 päť dodal: „Kopce mojich bývalých spolužiakov je už zapí-
 saných na leteckej akadémii.“

„Mňa skôr zaujíma, kde sú naše lietadlá.“ Ozvalo sa silným
 osackým prízvukom zvnútra krytu. „Celé je to aj tak márne.
 Úplne márne. Aký má ešte vôbec význam bojovať?“

Nikto neodpovedal. Všetci viac-menej súhlasili s tým, čo
 študent z Osaky povedal, no zároveň si uvedomovali, že Ja-
 ponsko, naša vlasť, práve stojí na pomedzí života a smrti. Do

vojny sme sa predsa pustili preto, aby sme ju vyhrali. Naša vláda túto tragédiu určite nezačala s úmyslom prehrať. Po porážke na Saipane však začali byť hlásenia generálneho štábu nejasnejšie, niečo na nich smrdelo. Nečudo, že študenti reagovali citlivo, vzbudzovali v nich silný pocit úzkosti.

„Hej, vedúci! Vy si čo myslíte? Kedy sa táto prekliata vojna skončí?“ Študent z Osaky vystrčil z úzkeho otvoru krytu červenú tvár. Mal nasadené okuliare značky Lloyd a vyzeral úplne ako pálená keramická dóza na chytanie chobotníc.

Študent Fudžimoto, veliteľ záchranného oddielu, stál so založenými rukami pod jednou z paulovníí a uprene pozeral na oblohu. Bol to malý, no statočný muž, od železnej prilby na hlave až po konce čiernych návlekov na nohách dôkladne chránený. Z trosiek už mnohokrát vynášal zranených a zakrvavených ľudí, čím si získal dôveru ostatných, ktorí sa potom neváhali zomknúť a vyraziť do dymu zakaždým, keď im tento nevysoký mužík zavelil. Vždy mal so sebou otcov ďalekohľad, upevnený na páse. Vyťahoval ho, len čo sa nám nad hlavami objavili nepriateľské lietadlá, pomaly točil hlavou do strán a so zjavnou záľubou podával správy o ich pohybe.

„Tak čo, vedúci? Ako sa to celé skončí?“ naliehavo zopakoval otázku študent z Osaky.

„Ako sa to skončí?“ Fudžimoto odoviedal dôrazným hlasom. „Vojna nerozhoduje o našom osude. To my rozhodujeme o osude vojny. Je to niečo ako vzájomné súperenie mladých ľudí. Víťaza určí súťaž medzi americkými a japonskými študentmi.“

„Áno, ale to, čo sa deje, nie je pre nás dobré. Rozdiel v materiálnej vybavenosti je taký priepastný, že akékoľvek naše ďalšie snaženie nemá zmysel.“

„Možno to tak bude. Lenže ak teraz dopadne bomba niekde dolu v meste, bude sa ti ešte chcieť o tom diskutovať?“

Okamžite vytrieľiš, aby si zastavil krvácanie. Nevieť ako ty, ale ja si svoju povinnosť budem plniť až do konca,“ odpovedal Fudžimoto razantne, hoci sa nezdalo, že by študenta z Osaky presvedčil.

Vtom sa zjavil jeho zástupca. Absolvent strednej školy v Kokure vykonával svoje povinnosti vždy v tichosti a sám. Aj teraz dovliekol veľký drevený trám a spevňoval ním nášyp pozorovacieho stanoviska. Poriadne sa pri tom spotil.

„A čo urobíme, ak sa nepriateľ naozaj vylodí? Čo potom?“

„Naším osudom je žiť alebo zomrieť,“ povedal vedúci študent, spoza pásu vytiahol skladací vejár a začal sa ním ovievať. „Či už zomrieme, alebo budeme žiť, dôležité je, aby nami nikto nepohrdal.“

Zavládlo dusné ticho. Kvety myrty, oleandra a kany sa ani nehli, boli ako zmrazená krv. Z mohutných konárov gáfrovníkov vo svätyni San'nó na druhej strane ulice oproti fakulte doliehalo pulzujúce a prenikavé volanie cikád.

V ten deň som slúžil ako inštruktor protivzdušnej obrany. Vošiel som hlavným vchodom do nemocnice a prešiel hlavnou chodbou až k zadným dverám, pozorne skontrolujúc každú miestnosť. Vedrá boli naplnené vodou. Hasiace hadice boli nachystané a rozmotané, rovnako motyky, lopaty, sekáče a páčidlá. Všetko pre prípad núdzového stavu, keby sme boli vystavení bombovému náletu. Pacientov potichu prenášali do krytov.

Pred röntgenovým laboratóriom som stretol Uenu, študenta tretieho ročníka. Vyžarovala z neho neoblomná odva-
ha. Pri nedávneho nálete, počas ktorého oddelenie gynekológie zachvátil požiar, ostal hliadkovať na streche susedného dermatologického pavilónu, až kým poplach neodvolali. Zatiaľ čo sme prinášali vedrá na hasenie požiaru a nepriateľské lietadlá na nás zhadzovali bomby, Ueno priamo uprostred

toho všetkého kričal: „Nepriateľ už preletel! Vzduch je čistý! Vyjdite von! Sála začína horieť!“ O chvíľu sa rozkričal znovu a vydával jeden pokyn za druhým: „Vracajú sa! Padajú bomby! Bežte do úkrytov! Nebezpečenstvo!“

„Držte sa!“ odpovedal som na jeho úklon. Ueno sa zahanbene poškriabal po hlave.

„Viete, na druhý deň mi matka dosť vynadala. Vraj sa mám správať tak, aby som nevzbudzoval pozornosť ostatných... Veď už nie som dieťa!“

Oddiel, ktorý mal na starosti ručné čerpadlá, stál pri zadnom vchode. Všetko sa zdalo byť pre prípad, že na nás zhadia zápalné granáty alebo bomby, riadne pripravené. Spokojne som kráčať k východnému krídlu nemocničnej budovy. Škody spôsobené nedávnym bombardovaním na oddelení chirurgie, gynekológie a ušno-krčno-nosnom vyzerali hrozivejšie než ľudské zranenia. Neďaleko kvitli krvavočervené oleandre a vo vzduchu som cítil pach kyseliny karbolovej. Odrazu ma ovládla predtucha niečoho zlého.

Akoby v snahe rozptýliť všetky pochybnosti a úzkosti, ktoré nás zvierali, zaznela prenikavá siréna leteckej obrany oznamujúca koniec poplachu. Vrátil som sa do prednáškovej miestnosti. Študenti sa spolu živo bavili a odkladali železné prilby. Zdravotná sestra Inoue z informačného oddelenia nám s mierne naklonenou hlavou a veľkými rozžiarenými očami oznámila, čo bezprostredne predtým hlásili v rádiu: „Nad Kjúšu neboli spozorované žiadne nepriateľské lietadlá.“ Na červených lícach sa jej trblietal pot zlepený s troma prameňmi vlasov.

„Začína sa vyučovanie!“ volali na chodbách veliteľa jednotlivých skupín. Študenti sa postupne vracali do prednáškových učební a fakultná nemocnica sa opäť stala slonovinovou vežou osamelého hľadania pravdy. Na klinickom oddelení

nemocnice sa na recepciu nahrnuli pacienti a študenti idúci na predoperačné vyšetrenia sa v bielych plášťoch predierali pomedzi nich. Z dverí oddelenia internej medicíny, ktoré bolo na druhej strane chodby priamo oproti mojej triede, sa ozýval príjemný hlas prednášajúceho profesora Cunóa.

DRUHÁ KAPITOLA

Bomba

Pán Cučimoto práve kosil trávnu na vrcholku hory Kawabira. Z tohto miesta dovidel tri kilometre juhozápadným smerom, až dole do Urakami. Letné slnko ľahkovážne rozlievalo svoje trblietavé lúče na zvlnené kopce a v nich uvelebené krásne mesto. Pán Cučimoto náhle začul zvláštne, slabé hučanie lietadlového motora. Vzpriamril sa držiak v ruke kosák a zadíval sa na oblohu. Nebo bolo blankytné jasné, len práve nad ním akoby v tvare ľudskej ruky viselo mračno. Hučanie motora vychádzalo odniekadiaľ sponad neho. Po krátkom pozorovaní ho uvidel. B-29. Vo výške, ktorú odhadol asi na osemtisíc metrov, sa po špičke prostredníka oblačnej dlane posúval takmer nebadateľný tieň striebristo ligotavého bombardéra. Zrazu zo seba niečo zhodil. Čierne a podlhovasté. Bomba! Veď je to bomba! Pán Cučimoto sa okamžite hodil na zem. Ležal so zatajeným dychom, zatiaľ čo čas ubiehal – päť sekúnd, desať sekúnd, dvadsať sekúnd, jedna minúta. Zrazu celú oblohu prestúpil záblesk. Obrovská žiara! Ale nebolo počuť žiaden zvuk. Pán Cučimoto ustráchané otočil hlavu. Zhodili bombu! A zasiahli Urakami! Bomba musela vybuchnúť priamo nad katedrálou. Z tých miest vystupoval ohyzdný mohutný stĺp dymu a nenásytne sa rozširoval. Pán Cučimoto zmeravel a hľadel, ako obrovská tlaková vlna vychádzajúca spod bieleho dymu krutou silou vráža do kopcov Urakami a pomaly smeruje k nemu. Nielen domy na

svahoch, ale všetko navôkol padalo ako kocky domina, rozdrvené, odfúknuté – v jedinom krátkom okamihu mu priamo pred očami skosilo les na malom úbočí pod ním. Čo sa to deje? Akoby neviditeľný gigantický valec drvil všetko, čo sa mu postavilo do cesty. Pán Cučimoto si uvedomil, že prichádza jeho koniec. Opäť pritlačil hlavu k zemi, spojil ruky a začal sa modliť k Bohu. Do uší mu udel hrôzostrašný treskot, vzápätí ho nadvihla a prudko vymrštila tlaková vlna. Narazil do kamenného muriva na okraji poľa, asi päť metrov od miesta, kde ležal. Otvoril oči a poobzeral sa. Všetky stromy boli vyvrátené, nebolo na nich žiadne lístie, nevidel nijaké steblá trávy. Všetko zmizlo, vo vzduchu zostala len vôňa živice.

Pán Furue sa práve z Mičinoó vracal domov do Urakami. Keď na bicykli prechádzal popred tovareň na výrobu munície, zazdalo sa mu, že začul zvláštny hukot motora. Prudko zodvihol hlavu a na oblohe asi vo výške hory Inasa smerom k štvrti Macujama zbadal červenú guľu. Nemala jas, kvôli ktorému by musel prižmúriť oči, zato blikala krvavo červeným svetlom, akoby do obrovského lampiónu niekto pridal stroncium. Guľa prudko padala k zemi. Čo to len môže byť? Jednou rukou si zaclonil okuliare a ešte raz sa zahľadel do diaľky. Z ničoho nič sa prudko zablyslo a jemu napadlo, že asi vybuchol horčík. Jeho telo sa razom vznieslo do vzduchu. Precitol až po niekoľkých hodinách. Ležal v ryžovom poli, zavalený bicyklom. Uvedomil si, že na jedno oko nevidí.

V zborovni obecnej školy v Kagakure, vzdialenej od Urakami asi sedem kilometrov, učiteľ Tagawa práve do pracovného denníka zapisoval záznam o leteckom poplachu toho dňa. Na chvíľu zodvihol hlavu a zahľadel sa z okna na úpätia hôr a na gasacký prístav, nad ktorým sa rozprestierala modrá

obloha. Náhle sa rozjasnila a svetlo sa mu prudko zarezalo do očí. Nebol to jas poludňajšieho slnka uprostred leta, ale čosi mnohonásobne silnejšie. Vzápätí všetko pred ním extrémne stmavlo. To je poriadna hlúposť, odpaľovať svetlice uprostred dňa, pomyslel si a vzpriamil sa, aby lepšie videl. Vtom si všimol niečo podozrivé. Čože? Čo to má znamenať? Vykríkol, načo sa ostatní učitelia v miestnosti rozbehli k oknám. Na oblohe nad štvrtou Urakami sa objavil veľký biely mrak a rýchlo sa zväčšoval do strán i do výšky. Neuveriteľnou silou naberal na objeme. Čo je to? Čo je to? Zavládlo všeobecné vzrušenie, zatiaľ čo oblak narástol do obrovskej buchty v priemere možno aj jeden kilometer. Následný ohlušujúci výbuch otriasol celou miestnosťou a všetkých zasypali črepiny rozbitých okenných tabúl.

To je bomba! Zasiachli školu! Musíme sa evakuovať! kričal Tagawa a rozbehol sa do protiletECKÉHO krytu vyhľbeného za školou pri úpätí lesa.

Iba všemocný Boh vedel, že práve keď si učiteľ Tagawa sadal na chladnú hlinenú zem úkrytu, v ich dome v Urakami jeho umierajúca manželka a deti volali jeho meno.

Asi osem kilometrov od Urakami sa južne od nagasackého prístavu na úpätí hory Hačiró nachádza štvrť Ójama. Vo vzdialenom matnom opare z nej vidieť urakamské údolie. Mladík Kató vyhnať na pastvinu byvoly. Záblesk ho zastihol vo chvíli, keď v záplave zelene zbadal žiarivé červené jahody a pár z nich si odtrhol rovno do úst. Aj byvoly prekvapene zodvihli hlavy. Na oblohe sa vytvoril hustý mrak, ktorý rýchlo naberal na objeme. Bol presne ako lampión obťahnutý bavlnou, zvonku biely a vo vnútri červený plameň. Z útrobov mračna neustále vyrážali uhrančivé elektrické výboje. Blesky boli sfarbené do červených, žltých, fialových a iných krásnych

TAKAŠI NAGAI
ZVONY NAGASAKI

Vydal Spolok sv. Vojtecha – Vojtech, spol. s r. o.,

Trnava 2025, ako svoju 4 552. publikáciu

Edícia *Skutočný príbeh*, 3. zväzok

Prvé vydanie

Z japonského originálu 長崎の鐘. *Nagasaki no kane*

vydaného vydavateľstvom *Hibija šuppanša* v Tokiu

v roku 1949 preložil František Paulovič

Zodpovedná redaktorka Eva Bubnášová

Redakčná úprava Milada Čechová

Jazyková úprava Lenka Bebjaková

Grafická koncepcia Pergamen

Technický redaktor Peter Valach

Ilustrácie Václav Šlajch

Tlač Finidr, Český Těšín

www.ssv.sk, eVojtech.sk

objednávky: 033/590 77 18

objednavky@ssv.sk

Členská zľava 15 % platí v obchodnej sieti SSV.

ISBN 978-80-8161-700-3